

Szerkesztőségi iroda:

Rimaszombat, temető-utca 12. sz. Ide intézendő a lap szellemi részét érdeklő minden közlemény és levelezés.

Bérmentelen levelek nem fogadtatnak el.
Kéziratok nem adatk vissza.

Előfizetési díj:

Egész évre 4 frt.
Fél évre 2 frt.
Negyed évre 1 frt.
Egyes szám ára 10 kr.

GÖMÖR-KISHONT.

VEGYES TARTALMU HETILAP.

MEGJELENIK MINDEN HÉT VASARNAPJÁN.

Kiadó-hivatal:

R-szombat, Losonczy-utca 24. sz. **Rábely Miklós** könyvnyomdájában. — Ide intézendők a kiadóhivatalt illető előfizetési pénz-, hirdetés-nyilvántartási- és felzárkólások.

Hirdetési díj:

Egy négyhasábos pe ittor ter-
fogata 5 kr.
Bélyegdíj: minden beiktatás
után 30 kr.

Nyilvántartás:

Egy sor 20 kr

Előfizetéseket elfogad: A „Gömör-Kishont“ kiadóhivatala Rimaszombat Losonczy-utca 24. sz., nemkülönben minden hazai postahivatal. Az előfizetések legcélszerűbben posta-utalvány útján eszközölhetők. — **Hirdetéseket** csak a kiadóhivatal vesz fel.

A nagy öröm-ünnepen.

A keleti népek nagy ünnepei a hozzájuk fűzött emlékeken kívül a tömeges zárandoklások által lettek nevezetesebbé. A hívó muzulmán minden imádságát Mekka felé fordulva végzi. Csak akkor hal meg nyugodtan, ha életében legalább egyszer megtette az iszlám ősi fészkehez vezető utat. Izrael népe az év nagy vallásos — nemzeti jellegű ünnepén tömegesen vándorolt a szent város, Jeruzsálem felé, s csak akkor érzé boldognak magát, ha annak a templomnak falai között végezheté ünnepi ajtatosságát, a mely, mint a nemzeti egység symboluma, egyszersmind a Jehovah kizárólagos székelyét is képezé az ő kegyes képzelődése szerint.

A keresztyén vallásnak, mely keleti talajon fakadt és mégis nyugaton, Európában vert mélyen gyökeret s lett terebélyes fává, szintén vannak ilyen nagy emlékek által felszentelt helyei, melyeket évi ünnepei alkalmával felkeres, hogy azoknál erőt gyűjtsön s eszt, szívét, életét, helyesebb irányba terelje. Csak hogy e felszentelt helyek nem egy nemzetéi, nem egy felekezetéi esupán, hanem mindazoké, kik bármi nyelven s a föld bármely szegletében a Jézus által imádják az atyát s ennyiben a keresztyén vallás egyetemesebb amazoknál; a mennyiben pedig nem kívánunk zárandoklást, hanem megelégszünk a lelki felemlegetéssel, ennyiben a keresztyén vallás szellemibb amazoknál. — A keresztyénség felszentelt helyeinek legkedvesebbike kétségkívül Bethlehem; az a hely, hol a megváltó született, s a mely az evangéliumi tündérképek elragadóan szép s örökre tanulságos világításában áll előtünk, mintegy kézzel foghatólag akarva bizonyítani a Jézus születésének Isteni jóváhagyást nyert s az egész emberiségre kiható fontosságát.

Nagy köszönettel tartozunk az evangéliom íróknak az elévülhetlen szép vonásokkal rajzolt karácsonyi képekért, a melyek által örökké figyelemzetni kívánják a keresztyénséget az ő Isteni eredetére, a mely eredet a Jézus születése történetével kapcsolatos körülményekben jelképesen van kifejezve. Hiszen igazán nagy helyet foglal el a Jézus születése az emberiség történetében!

Századokkal előre veti fényét; a prófétáknak egész tömegét végig rezgi a sejtélem, hogy eljön egykor — el kell jönnie — a világosság, szabadság, igazság, szeretet, kegyelem fényes napja; eljön a szabadító, a messiás, ki a vakok szemét megvilágítja, a sántákat járn tanítja, a foglyokat szabadokká teszi, a halottakat feltámasztja s a szegényeknek az evangéliomot predikálja. — Es ez a remény, ez a várakozás áttörte zsidóország határait s viszhangot keltett az isteneket megunt s a bölesézet által ki nem elégitett pogány világban is.

Milyen fogyatékos volna a Jézust megelőzőt több százados várakozása, ha a régóta hirdetett szabadító csak úgy jelennék meg, mint akármely más földi halandó; ha születése örömeiben nem vennének részt az angyalok, nem mozdulnának meg a csillagok, — a mikor pedig épen az születik, a ki hivatva van kimutatni az Istenhez vezető igaz utat; ha nem ébrednének fel a társadalomból, a mivelődés légköréből kizárt szegény pásztorok, a midőn pedig épen az születik, ki arra van hivatva, hogy még az utcákról is kényszerítse bemenni Isten országa nagy vendégségébe a csonka-bonkákat s a kinek ajkáról legelőször lebbentek el ama halottakat támasztó igék: boldogok a szegények, boldogok a kik sirnak; vagy milyen hiányos volna a várakozás, ha a keleten támadt csillag verőfénye fel nem ébresztené a böleseket, a midőn épen az születik, kinél még ember bölesebben nem beszélt soha, ha Herodes vérbosszuja elől nem volna Isteni oltalma annak az isteni gyermeknek, a ki nem féli a fegyvert, a kinek még a halál is halhatatlanságot biztosít!

Bizony, bizony az a karácsonyi történet úgy szép, ahogy van, és hála Istennek hogy úgy van. Ilyen nagy kép nem is férne meg kis keretben. Ha századokig tartott a várakozás és reménykedés, legyen a megvalósulás olyan, a melyre még az öreg Simeon is elmondhassa: „most már uram boesásd el szolgálodat békességgel, láttam azt, kire az előző századok ujjal mutattak.“

Ez a meghatottságtól rezgő Simeoni öröm, a melynek nem csak ő ad hangot, hanem az

egész új testamentom, foglaljon el ma a Jézus születése ünnepén minden igaz keresztyén kebelt zárandokoljunk el léleekben az örök emlékü kis Bethlehem felé; engedjük megszületni szívünkben, csalódásunkban a karácsoni kis vendéget; adjunk meleg helyet neki magunk között! Hiszen ő megszületik ma is, a hol szívesen várják. A születéséhez fűződő emlékek ismétlődnek azok között, a kiket az ő szelleme hat át. A hol egy áhítatos lélek elmélyedve a vallásos eszmékbe, feltalálja Jézus által az Istenhez vezető utat, s a hol egy szeretetteljes szív megragad egy emberiséget boldogító eszmét; a hol a bánat pusztájában vergődő lelkek megtalálják — a kivezető ösvényt — ott ma is ismétlődik a karácsonyi öröm, megnyílik az ég, megszólalnak az angyalok, felragyog a világító csillag.

Kiáltunk tehát a századok által megerősített viszhanggal: dicsőség magasságban az Istennek, békesség e földön és az emberekhez jóakaratt! Szűnjék meg ma a mindennapi élet zakatolása; távozzanak a szívet tépő gondok, ez a nap legyen az örömeinek szentelve. Tegyük tisztességet ma mindnyájan, testvéri együttérzéssel annak, a kinek csillaga ma-már sokkal fényesebben ragyog, mint valaha. Ott ragyog a már megjegecsesedett s mindenüvé beható keresztyén miveltség fenkölt gondolkodás, eszmények után való törekvés fényében. Tegyük tisztességet annak, a ki a foglyokat lassankint mind megszabadítja, a rabszolgaság lánczait széttöri, az embert visszaadja önmagának, nemesebb énjének, és az Istennek, a ki saját képével ajándékozza meg őt; aki az alkotmányos élet sánczait mind jobban kinyitogatja azok előtt, a kik eddig ki voltak belőle zárva; a sántákat járn tanítja, a társadalom rokkantait hasznavehető, munkás polgárokká igyekszik javítani; a vakok szemét megvilágosítja, megihleti az embert, hogy nyílt szemekkel keresse a természet örök törvényeit, az emberekkel való érintkezésben a jogot, igazságot, méltányosságot s mint ilyen szellemének fölényével biztosítsa magának a világ feletti uralmat! a szegényeknek predikálja az evangéliumot, a halottakat feltámasztja — száműzni igyekszik a nyomort.

T Á R C Z A.

Karácsony előtt.

Sok mindenről szolt már a nóta,
Mióta toll és tinta van;
Karácsonyról ezekre megy ma,
Mi róla már megírva van;
Hogy több legyen még egy rossz verssel,
Róla zengek én is az egyszer.

„Bohó ki búsul!“ — mondogatják;
Es ez igaz! . . . Öröme fell!
Hagyjuk a bút tavaszra, akkor
A törömlü esodát művel . . .
A ki nem tud rajta kifogni,
Jó receptje: menjen aludni.

De: hogy tárgyamhoz hű maradjak,
Mit megkezdék, tovább vigyem:
Kapunk előtt áll a Karácsony,
Boldogságot rejt méhében;
S a kis Jézus, mit vágyva sejtünk:
Mogsokszorozza kedvtelésünk.

Titkon mit szívünk félve ohajt,
Valóra váltja fel, igen;
Ez oly biztos, minthogy a kettő,
A tizben ép' ötször megyen;
Vagy hogy a lány, ki pajkos, dőre,
Nem gondol csak — a főkötőre.

Városunknak, mit jobbra, balra
Ekes trouár vesz körül,
Visszaadja mit elveszített
Egy képzelt építés körül,
Mit kiadott arra, vagy erre:
Visszaadja duplán, ezüstbe.

A rongyos-egyletnek, mi szépen
Virágozik, hoz krisztkindli fát;
Hogy felvidítsa pillanatra,

A föld árván maradt fiát;
Kinek ha lenne milliója:
Ezer lenne a pártfogója.

A lámpásokhoz kin az utcán,
Eszrevétlen gyertyát helyez,
Hogy meglássa ki-ki a lámpát.
Mit ma napság homály fedez;
Hogy elgyönyörködhecssünk estve:
Mily szép az utca fény fűrésztve.

Színeseink sötét reményét,
Egy fényesebbre váltja fel.
Elhítette, hogy van nálunk is
O értök lelkesült kebel . . .
— Hogy van, kit-kit meggyőzhet róla!
A színterem — az üres lőca.

Lapunknak — megérdemli méltán —
A hátrálékát hajtja be,
Vigaszt nyujtva a kiadónak
Arany, ezüst péaz kőpibe . . .
— Hogy ez mind való lesz, nem álom:
Megfejtü majd, meg — a Karácsony.

Mihályi Lajos.

Aranka karácsonya.

— Rajz —

Serédy Jenőttől.

— Így, így aludjal kis leányom! A papa mindjárt itt lesz s elhozza azt a szép, nagy aranyhaju babát, melynek szeméi úgy hasonlítanak a tiedhez. Aludjal édes kicsikém, hnyud be szemecskéid, mire felébredsz, a papa itt lesz.

S a halovány asszony oda hajol kis leánya fölé, megcsókolja a láztól égő arezot, mialatt szeméiből kihullnak a könnyek.

A beteg gyermek nyugtalanul izeg-mozog az ágy-

ban, szép kék szeméi csillognak, ragyognak a sorvasztó láz miatt, kieserepedett ajkai alig hallhatóan susogják:

— Mama . . . vize! . . .

Az anya odanyujtja az elkészített gyógyszert, a kis leány méhön kap utána, azután enyhülést nyerve, hálá-

san rebeget:
— Jó mama . . . édes mama! . . .

A láz szűnik, a gyermek arczáról távozik az a félelmes pirosság, szompillái lecsukódnak . . . elalszik.

Az anya könnyebűlten sohajt, de azért nem veszi le szeméit alvó kis leányáról. Nesztelenül közelebb húzza az ágyhoz székét, áldólag terjeszti kezeit az alvó gyermek fölé, azután nézi, nézi elmerengve.

Oly boldog volt ez ideig. Öt éve már, hogy teljesült leghőbb vágya: férje lett az, a kit szeretett. Csak hirtől ismerte a tut. Férje rajongott érte, elhalmozta mindennel, a mit csak szeme, szíve kívánt, boldogok voltak, a milyen boldognak csak lehet lenni a földön. A sors esordultig tölté boldogságuk poharát: megajándékozta őket egy piczike szőke leánnyal, a ki szép és kedves volt, mint egy földre szállt angyal. Es minő okos! . . . Mily bájosan esacsogott az az aranyos kis szájl! Hogy tudta a papának elmesélni mindazt, amit a mamától hallott! . . . Es hogy hallgatott minden szóra! Dehogytett volna olyat, a mi a mamának nem tetszett!

S most mindennek vége! Azok a beszédes szép kék szemek nem mosolyognak, azok a piczi ajkak nem nyílnak okos beszédre. A papa hiába kérte, hogy mondja el neki azt a szép új verset, amit a mamától tanult, hiába ígért neki mindent, a mit csak kívánt, a kis Aranka türelmetlenül fordult el. Nem mond el semmit, nem kell neki semmi. Fázik, a feje fáj, beteg, nagyon beteg.

Oh, hogy épen most kellett ennek megtörténni! Most, karácsony előtt, midőn a szülők előre örültek a meglepetésnek, a mit gyermeköknek szereznek majd.

A halovány fiatal asszony szeméi megtelnek könnyekkel. Kínózta az önvád, hogy nem örködött eléggé gyermeke fölött. Igaz, megtett mindent, hogy baj ne érje, de mégis jobban kellett volna vigyáznia. A multkor is elfo-

elhagyatottságot, keserűséget; épít kór-, árva-, szeretet, menházakat s ezekben a jótékony és könyörületes örökzöld karácsonyfát állítja fel azok számára, a kiknek nincsen otthonuk, a kik egy szívet sem mondhatnak igazán a magukénak.

Te hintetted el ezeket a drága magvakat ma született Jézus az egész világot, bűnt, nyomort, bánatot átölelő szeretetteddel, és mi szent tisztelettel hajtjuk meg előtted magunkat, ki ily magasra emeltesd az emberiséget. Ne hagyj meg-unnunk soha csilagod fényét; ne szűnjünk meg éhezni az igazságot soha!

A keresztyénség eddigi hódítása tudatában bizalommal tekintünk a jövő felé; hisszük, hogy a te csilagod, a mely az igaz miveltség és az egyetemes emberi megnevelésére és érvényre emelése, lassankint bevilágítandja a még mindig sötétségben ülő pogány népeket; hisszük, hogy eljön ama nagy karácsony, a mikor lézzen egy akol és egy pásztor — a Jézus Krisztus. Mi már ezt nem érzük meg, de legalább ebben a renében halunk meg.

Magaságban lakozó Isten! hozd el ezt a világ karácsonyt, a midőn az egész emberiség Bethlehembe gyűljön a nagy népszámlálásra; az egész világ kövesse őt.

Ruszkai Gyula.

Karácsony.

Egy szent, magasztos ünnepre, a keresztyén világ egy szent magasztos ünnepnapjára virradunk ime fel e mai nappal, egy nagy, következményeiben világalakító fontosságú napra, mely határtalan örömet, üdvöt hozott egykor a világra, az emberiségre; örömet, üdvöt egy ember, egy szellemóriás, a világ világosságának, a szellemország Istenihette fejedelmének születése által, kit méltán illet az emberiség ama magasztos Megváltó névvel, el is tekintve a biblia költői mysticizmusától. — Oh ez az öröm, ez az üdvös érzés, ma, ezred évek eltelte után is megújul, megelevenül az emlékezés által, meg bennünk a késő kor gyermekeiben, minden évforduló karácsonyan, meg kell hogy üljön.

Békének, szeretetnek ünnepnapja e nap, azon szeretetnek, a mely örök, halhatatlan, a mely erősebb a halálnál és keményebb a koporsónál, s a melyről azt mondja egy jeles német író Jean Paul: „A mikor az élet eleven színei egymás után halványulnak, s létezésünk semmivé törpül, — sem vig, sem szomorú játék többé, hanem csak unalmas nézőjáték, — akkor az embernek még egy menyország áll nyitva, mely befogadja — a szeretet. — Ha az bezáródik, az ember örökre el van kárhóztatva.

A legelső karácsony éjszakáján, egy ragyogó fényes csillag tünt fel az égen, mely a keleti bölesek a Megváltó bölesőjéhez vezérelt.

A csillagvizsgálók véleménye szerint kitűnő emberek születése, a csillagoknak egymáshoz állása, s bizonyos rendkívüli égi jelek által jelentetett meg.

Ily rendkívüli jel vezérelt, kelt fel a bibliai keleti bölesek, ily rendkívüli jel hozta őket különös extazisba. Hát mi, amnyi utódok utódai, késő gyermekei a sasszárnyak rohanó időnek, vajjon maradhatnak-e hidegen, érintetlenül minden benyomástól, ihletetlen minden legkisebb fellángoló érzelmtől akkor, a mikor lelkünkbe átrepülve, átgondolva századok századait, a téli karácsonyi nap felesillanó sugarainál önmagunkba mélyedünk, s visszaemlékezünk szent vallásos meggyőződésünk által buzdított, ama világalakító rendkívüli eseményekre. — maradhatunk-e hidegek, érzéketlenek, mi, kik e rendkívüli események hasznait már élvezzük, kiknek a szent hajdan keleti bölesek vezéresillaga már évről évre, vakító napunkká lett. S kik előtt a Megváltó egykori gyermekbölesője, immár a bölesesség iskolájává emelkedett?!

Nem! nem! Lelket emel, magasztos érzelmeket kelt a vallásos kebelbe, — a karácsony felséges ünnepe,

edte a keztyűt a kezére huzni. Bizonyára az ő gondatlanság idézte elő a bajt. S ez a gondolat úgy kínozza az anyát. Remegve nézi a gyermeket; oh, be szívesen szenvedne ő helyette.

A beteg kis leány feljedd álmából, idegenkedve néz anyjára, kezezekével elutasítólag int, azután hirtelen a fal felé fordul.

Az anya lélekzetét is visszafojtva figyel gyermeke mozdulataira, homlokára teszi kezét, mely hideg, mint a jég. Ez jótékonyan hat a betegre, nyugtalansága esendősül, ismét elalszik.

Csend volt a szobában. A nap is nyugodni tért s komor homály lépett nyomába. Rideg, barátságtalan most a pár nap előtt oly kedves, boldog kis fészék. Az óra is oly busan, egyhanguan ketyeg, a kanári madár is hallgat, szárnya alá dugja fejét, mintna tudná, hogy az ő kis gazdjára beteg, nagyon beteg.

— Csak már jöjjön Anka! — sohajtja a halovány asszony. — Istenem, milyen karácsony! — teszi utána elmélázva.

Bizony másként folyt az le a mult évben. Olyan boldogok voltak akkor mindannyian, Hogy örült Aranka a karácsonyfának, hogy kezagott midőn meglátta azt a sok szép ajándékot. Oh a papa ügyesen válogatta ki az ajándékokat. Volt e karácsonyfán minden. Különböző nem is volt esoda, hiszen a „jó kis Arankát nagyon szerette a kis Jézus.“

A karácsonyfát most is elkészítették. Az apa most is nagy gonddal díszítette fel ezíra papírláncokkal, aranyfűsttel s az ágakat tele rakta Aranka legkedvesebb játékszereivel. Ott állt a kedves fa az előszobában. Lesz öröm ha majd meggyújtják az apró gyertyákat.

Aranka ismét nyugtalanul fordult meg az ágyban. Hörgő sohaj szállt fel mellől s arcára visszatért az a lázas pír, melyet sokan „a halál rózsájának“ neveznek. — Mama . . . hozzád . . .

Kinyújtja karjait, felül, édes anyjához kívánczik. Az anya sietve teljesíti gyermeke kívánságát, ölébe veszi, megsimogatja szöke haját, esókokkal halmozza el

lelket emel, magasztos érzelmeket kelt amaz áldás, mely ez ünnep tenyéből mint egy Isteni sugár reánk árad, mely bennünket, mint egykor ama keleti bölesek a Megváltó bölesőjéhez, a szeretet nagy ünnepéhez vezet. A bölesesség, mit e sebesen futó élet pillanataiban tanulunk, az erény, mely még a keserű megpróbáltatások, kísértések között is fentart és erősít, gyógyítja, hegeszti sérült szívünk sokszor oly égető sebet, szóval mindama dolgok, mik bennünket erkölcsileg nevelnek, erősítenek az élet sokszor zivatros napjaiban, biztatva, bátorítva egy szebb, dicsőbb jövő reményével. — Itt, e szent és magasztos ünnepben, annak áldásaiban gyökereznek.

De gyökereznek ezekben egy szentebb, magasztosabb igazság is, és pedig az, hogy a Megváltó alkotta ország örök, elvéülhetetlen, uralkodásában fenséges és sérthetetlen, alkotmányában bevégzett és tökéletes.

Földi nagyság, földi hatalom, vajjon mit érnek ezek; a mindeneket intező változás, a mulandóság, enyészet szelleme elsöpri, semmivé teszi őket, szétrombolja, feloldja a fejedelmek, nagy urak pompás palotáit, a szegények nyomorult sárknyhóit, birodalmak, népek, nemzetek enyésznek el vaskeze súlyos csapásán. — Hol van az egykori ismert világ ura: Róma? Hol Görögország?

Ah! a földi országokban, ágyuk, szuronyok által fentartott birodalmakban nincsen állandóság, az a társadalom hol az igazság a nyers erőben áll, hol alacsony szenvedély, diadvágy vívnak sokszor véres tusát az elsőbbségért, a hatalomért, bizony, bizony romlásnak, feloszlásnak indul társadalom, Hamlet egy rothadó Dániája, mely önmagában hordja enyészete esirát.

Igen, igen! csak a Megváltó országa, a karácsonyi világalakító birodalma erős, megingathatatlan nemcsak, de alkotmányában egyszersmind bevégzett tökéletes.

A legtökéletesebb emberi mű vagy intézmény is az idő, a változó idő műve csupán, — a kornak, melyben létre jött, az időnek, mely szülte, bélyegét viseli magán, s a mint változik maga az idő, változnak ez intézmények e művek is.

Mióta népek, nemzetek léteznek, országok, birodalmak állanak fenn, mindig nyílt kérdés volt és az is marad, a nagyok, kortársaik felett állók gondolkodásának tárgyát képező mindég: miként biztosíthatnák, boldogíthatnák az országokat, népeket, miként tehetnek a társadalmat minél virágzóbbá, s helyezhetnék minél teljesebb bátorságba. Hasztalan, mind hasztalan, az összes történelem nem egyéb, mint megalázó elbeszélése az emberi tökéletlenségeknek.

Felülről, hová keblünk édes vágyai, ajkaink fohászai repülnek, az égből, hova mint eredeti hazájába álmodik a lélek, kell jönni amaz éltető, elevenítő, fentartó sugárnak, szellemi erőnek. Mert nincsen semmi tökéletes bevégzett a nap alatt, minden a mi földi emberi, tökéletlen.

Csak a karácsonyi király országa, birodalma tökéletes, csak az el nem muló, változásoknak alá nem vetett örök birodalom. Az az igazság, melyet a karácsonyi király tanított szent isteni eredetű, a törvények, melyeket élénk irt, a lelkiismeret szavai, soha el nem törülhetők.

Am járjuk be kutató, fű-kész elménkkel a multat, keressük fel az ő és újabb kor böleseit, tanuljuk, tanulmányozzuk azok alkotásait, utait, tanait, okoskodó bölesészetét, és aztán vonjunk párhuzamot köztük s a karácsonyi király örökéletű művei közt, és ha elfogulatlanul itélünk, ha be tudunk hatni a dolgok mélyére, lehetetlen hogy a világ minden bölesei, vallásalapítói között ne az eddig élt legnagyobb embernek, a világalakító Megváltónak adjunk előnyt, s önkénytelen igr ne kiáltunk fel a biblia, Péter apostol szavaival: „Uram! hová mennénk rajtad kívül, hisz örökéletnek bevédő vagy on te nálad.“ János, VI. r. 68. v.

Borsody Béla.

Dicsőség a magasságban az Istennek!

Van egy nap, van egy este az esztendő 365 napja közt, a hol még a legmegrögzöttebb istenkáromló, elvetemült gonosztevő is szívreszorított kezekkel megáll, lesújtva gondol bűneire, megtört lelkével égfelé tekint és becsánatot könyörög; van egy nap, van egy este a hol a sötét fátyol borul az undok emberi gyarlóságok óriási halmaza fölé: a hol a haragot tartó hitvesi felek, testvérek, szomszédok, vallási türelmetlenkedők, az elke-

gő arcát. A kis leány eleinte oda simul édes anyja szívéhez, átkarolja, de csakhamar türelmetlenül kiált fel: — Boesás . . . ne bánts . . . aludni akarok!

A fiatal asszony visszateszi gyermekét az ágyba. De a kis leány nem tud aludni. Ide-oda fordul, ledobja magáról a dumyhát, kezezekével hadonázik, kínzó nyugtalanlás vesz erőt rajta.

E pillanatban nyílt az ajtó s belépett a férj az orvossal.

A fiatal asszony kulesolt kdzekkel fogadta őket.

— Az Istenre kérem, mentse meg gyermekemet — fordult könyezve az orvoshoz.

Mindnyáján az ágyhoz sziettek. Az apa szép férfias arcúra végzetlenül kim kifejezése ült, majd legyözve felindulását, a kis beteg fölé hajolt:

— Avankám, édes kis leányom, nézd csak, én vagyok itt, a te jó papád. Elhoztam neked azt a szép Mariska bábút, tudod a melyik oly nagyon megtetszett neked multkori sétánk alkalmával. Nézd csak milyen szép szöke haja, kék szeme van — ezzel egy nagy bábót mutatott. — Halld csak, hogy tud sirni. Hallod? . . . Ugy-e mily rosz leány ez a Mariska bábu, nem olyan jó, mint te vagy. No, mond hát neki, hogy ne sirjon . . . nem akar hallgatni . . . no büntesd meg hát édes kis leányom ezt a csunya rosz Mariskát.

Az apa hiába beszélt, a kis leány ellökte a bábót, egy tekintetre sem méltatta az édes apát, a kit pedig igen szeretett.

— Nem kell . . . vidd! — hörögte rekedten, mi-alatt kék szemei kidülledtek üregükből. — Ugy fáj . . . éget valami! — mondá panaszosan torkára mutatva.

Az orvos szomoruan nézte a kis leányt. Oh édes örömmel enyhített volna kinyjain, ha a tudomány kezébe adta volna az eszközt. Hiába volt minden törekvése, a gyermekek eme rémítő kegyetlen ellenségével, mely összeronesolva légesüvéket, orozva fosztja meg őket az éltető légtől, nem lehet megküzdeni.

S az ádáz szörny ott ólalkodott Aranka ágya körül. A szülék kétségbeesett fájdalma nem hatotta meg szívét,

seredett és kéréllhetetlen ellenségek bekejobbot fognak — és feledik a multak keserű félreértéseit, a hol a keresztyén világ, az északi pólustól le egészen a déli pólusig az egész földtekén köröskörül egyetérző nagy családdá alakul, egy sziv egy lélekkel dicséri a nagy urat, a teremtő Istent, az ő fiát — a megváltót, a ki csak azért született, azért küldetett az égből a földre, hogy megváltson bennünket az örök haláltól, bűneinktől megtisztítson és hogy közelebb vigyen bennünket szejt atyjához a mi teremtő mindnyájunkat egyformán szerető Istenünkhez. Ez az egy nap, ez az egy este, a karácsony szent ünnepe az ő világosságát terjesztő a jó gyermekeknek küldött angyal fieszkájával.

A szeretet, a hűség, a kölcsönös becsülés ajándékai-val dusan megrakott fieska alatt nincsen bűn, nincsen fájdalom, nincsen semmi féle veszteség — gyűlölet és bosszu, alatta az emberek megtisztulnak minden földi salak és gyarlóságtól.

Karácsony estéjén szívünk vérei kedves gyermekeinkkel mi öregek magunk és gyermekeké leszünk, millió anya s ugyanannyi apa szemében ott csillog a tiszta boldogság fakasztotta hála és öröm könyve, hogy a jászolban született Isten fia mindenkinek, kiesinynek és nagynak, urnak és szolgának, gazdagnak és szegénynek, árvának és gyámoltalannak meghozta a maga ajándékát.

Karácsony estéjén hull le ama sok hitvesi „zavarba jövésről“ ha hirtelen megleptük munkaszta mellett, az a sok „ide-oda való dugdosástól,“ arról a leírhatatlan kedves és egészen szívünkbe vésődött „arcpirulástól“ a lepel, előnkbe tárul az igazi családi kép — melyet lefesteni nem, csak érezni lehet, megnyílnak a szívek legtitkosabb rejtekei, bepillanthatunk az asszonyi, illetőleg a hitvesi sziv legmélyebb rejtekeibe, szemlélhetővé lesz annak minden vonzalma, minden gondolata, minden állhatatossága, szeretete és szerelme. Megismerjük saját gyermekeinket a maga teljes valóságában, mert minden ténykedésükön rá van lehelve egész lelkők melegsége, mely viszonzni ohajtja azt a sok álmatlan északát, azt a sok kétségbeesést, azt a tömérdek szülői nehéz gondot, melyeket át kellett élünk, át kellett szenvednünk.

Karácsony estéjén megszűnik a nemzetek egymás iránt táplált gyűlölete, elhallgat a kardesörgés, a fegyvertöltés, mindenütt imára vezényelnek. Az Istennek felkentjei a népek által választott fejedelmek, az Istennek kegyelméből trónokat örököl királyok és esászárok az ő hű és vitéz katonáival szépen családot képeznek és meghuzzák magokat a Jézuska faja alatt, az uniform megbeesüli a kerges kezét, és a kerges kéz a szuronyt. Mindenki elfelejti a „tegnapot“ nem gondol a „holnapra“ csak a „ma“t látja, boldog és megelégedetten felkeresi lelki szemeivel a szent földet a golgothát, a gesemáne kertet és arezra borul a bethlehemi jászol előtt — hogy imádhassa az ő megváltóját.

Nincs öröm öröm nélkül. Nincs. A szívek mélyéből fakadó hálaadó hozsannák és halleluják közt is észre lehet venni a fájdalmas hangokat, a kenyerért esdők kétségbeesett könyörgését. Vannak, még p-dig nem kevesen, szerenesétlének, különösen világvárosok pineze lakosaiban, a kiknek senki sem gyújt karácsonyfát, a kiknek nincs betevő falatok, a kike' elfelejtett megtalalmazni az angyal, a kik összeszorított ököllel ácsorognak a ki-világított házak ablakai előtt, és sóvárgó pillantásokat vetnek a gazdagon terhelt asztalok felé. Százszekrek van-nak a kik nem tudják mit hoz számukra a „holnap,“ hová hajtják le fejeiket „ma,“ mert nincs semmi hazájuk, sem lakásuk, kint pedig csak úgy tombol széles nagy kedvében a borzadalmas hóvihár.

A kiknek módjukban van, a kik nélkülözhetnek egy darabka kenyeret, egy pár krajczert, ne felejtkezzenek meg e nagy nap estéjén a szegények jalkiáltásáról, legyen mindenki, a ki telheti, saját családi körében irgalmas szamaritanus, gondoljon mindenki saját sorsára, a szerenese fargandóságára — mert nem lehetetlen, hogy a kik ma fényes palotákban dőzsölnek, nem kerülhetnek-e holnap az utcára a nyomorultak közé nyomorultaknak.

Boruljunk mindnyáján arezra az Isteni escesemő bölesője előtt, s kérjük őt, hogy hozza meg számunkra nemsokára karácsonyi ajándékát az örök békét — a munka diadalát.

Dicsőség a magasságban az Istennek, és az emberekhez jó akarat!

véres kezeit kinyújtja az ártatlan kis leány után s kegyetlen elhatározással vette karjaiba. Még néhány percz . . . s iszonyu tettét végrehajtja.

Az apa kiment a szobából, de csakhamar visszatért.

— Édes Arankám — szólt enyelegve — ugy-e te ne a is tudod, minő szép este a mai. Lásd pedig a mult évben ugy vártad ezt az estét. No nézz oda az ajtóra, nekem megsugták, hogy ott a másik szobában volt valaki, aki nagyon szeret téged, mert jó voltál, s a ki most meglep téged sok szép ajándékkal. S tudod-e ki ez a valaki? . . . Ah hallod már csenget, hogy menj s nézd azt a sok szép ajándékot, amit hozott neked ő . . . ő, a kis Jézus.

A gyermekeket figyelmessé tették e szavak, felült, az apa ölébe vette, s most felpattant az előszoba ajtója.

Ott állt a szoba közepén a díszes karácsonyfa, zöld ágai meggörnyedtek a sok játékszer alatt, a meggyújtott gyertyáskák lángjában csillogott, ragyogott a sok aranyozott dió.

A beteg gyermek szemeiben egy pillanatra az öröm lángja villan meg, kinyújtja kezeit a kedves ajándékok után, de csakhamar ismét lehanyatlik s a fájdalomtól eltorzult arezrelt rebegi:

-- Papa . . . ne bánts!

A kis leány nyugtalanúsága növekszik, areza elkékül, melle zihál. Az anya veszi ölébe, nem tudja visszatartani könyeit, esókokkal halmozza el a kis beteg arcát, s zokogva esítitja:

— Aludjál édes gyermekem . . . meggyógyulsz nem sokára . . . nem lesz semmi bajod . . . aludjál . . . aludjál . . .

De a kis leány nem tud engedelmelkedni, nem viszonzozza a csókokat . . . göresösen karolja át édes anyja nyakát, hideg verejék tépi el homlokát, egész teste reszket a láztól. Beszélni akar, de nem tud. Hörgő sohaj hangzik el ajkáról . . . arcáról eltűnik a lázas pír . . . szemeinek fénye megtörik . . . picizt piros ajkai elkékülnek . . .

Meghalt . . .
A karácsonyfa gyertyái világitottak elszálló lelkének.

Kérelem Gömörmegei hölgyeihez.

A „Gömörmegei Magyar Közművelődési Egyesület” közgyűlésétől azon megbízatásom van, hogy megyénk női közönségét egyesületünk támogatására kérjem fel.

Örömmel fogadtam el e megbízatást, s valóban szerencsésnek érzem magamat, hogy a sikerre nézve kételyeket táplálnom okom nincs, mert Gömörmegei hölgyei mindig elsők voltak az elsők közt, hol a hazaszeretet megragadó példáira volt szükség.

Nagysádtok emelkedett lelke, nemesen érző szíve bizonyára nem idegenkedik ama törekvéstől, mely egyesületünknek — öt évvel ezelőtt — életet adott. E törekvés magasztos, mert nemzeti czélzata mellett, a közjót akarja előmozdítani az által, hogy megyénk területén — az elhanyagolt gyermekeket megmenteni, a magyar állam, a haza és testvéri szeretet számára biztosítani kívánja. — Nagy feladat, igaz de méltó is Gömörmegei közönségéhez, — méltó arra, hogy Gömörmegei lelkes honleányai minden ponton segédkezzen nyújtsanak ebben azon egyesületnek, mely működési területéhez aránylag — gyöngye erővel, rövid idő alatt — figyelemre méltó sikert aratott.

Nagysádtok kiváló tulajdonai meghódíthatják egyesületünk céljai számára azokat is, kikhez mostanáig sem jutottak el kérés szavaink. E czélból vidékenként női választmányok lennének alakítandók, hogy az egyesülettel karöltve, kisebb adományokat, félig elviselt öltönyöket s fehérneműket gyűjtsenek azon gyermekek számára, kik épen csak végtelen nyomoruk miatt nem részesülhetnek emberi nevelésben.

Reményem, sőt hiszem, hogy Nagysádtok hosszabb ajánlat nélkül is meggyőződve vannak arról, hogy e női választmányok által, (melyekben férfiak is részt vehetnének) egyesületünk évenként nagyon sok — félig elhasznált — amugy is veszendő — ruhaneműket tudna igen jól értékesíteni, — a nélkülözhető fillérekből, ugyszólván alamizsnákból, nagy összeget tudna gyűjteni és fordítani emberbaráti s hazafias céljaira.

Hazafias bizodalommal fordulok tehát Nagysádtokhoz az iránt, hogy közel s távol ismerőseik közt egyesületünk érdekében közreműködni s nagyrabecsült támogatásával ügyünket előmozdítani méltóztassanak.

Kedves kötelességemnek tartandom, hogy azon esetben, ha ilyen választmányok alakítása Nagysádtok körében kimondatnék, alakuló gyűlésekre, az eljárás és működés további részleteit előterjesszem, avagy alapszabály tervezettel szolgáljak.

A választmány megalakításáig esetleg gyűjtött ruhaneműket s adományokat, vagy a körök elnökeihez (Rimaszombatban: Csider Károly, Nyustyán: Fáy Gyula, Kokován: Knöpfler Károly, Tiszolozon: Ambrózy József, Putnokon: gr. Serényi Béla, Várgedén: ifj. Szabó László, Csetneken: Szontagh Pál, Rozsnyón: Fábrián Ferencz, Nagyrőczén: Mihalik Dezső, Jolsván: Czibur Imre, Helpán: dr. Kalchbrenner Hugó, Rakotytáson: Máriaassy Andor, Pelsűczön: Fridrik Vilmos urhoz) vagy a járási szolgabíróhoz juttatni kegyeskedjenek.

Kiváló tisztelettel

Rimaszombat, 1888. évi december hó 15.

Török Bálint, elnök.

† JÁDY KÁROLY.

(1860 — 1888.)

Megrendítő tragoedia színhelye volt a gömörmegei Feled község folyó évi december 14-ik napján. Jádý Károly, a nagy reményekre jogosított fiatal magyar tudós föbe lötte magát.

Az önjelkosságot gyógyíthatlan tudó baja miatt követte el. Tüdeje már évek óta meg volt támadva. Hiába kereste föl a hazai fényesek vidékét — hiába menekült Arco enyhe éghajlata alá, egészségét Olaszhon fényes ege sem volt képes visszaadni. Betegsége mindinkább elviselhetetlenné vált. Az utóbbi hónapok és napok alatt élete valóságos kínlódás volt. Oly göresös köhögési rohamok fogták elő, — a különben is gyenge igedzetű embert, — hogy nem esoda ha végre is össze roskadt a kereszt sulya alatt, — s képtelennek érezte magát, — az élet terhet továbbra is viselni.

Folyó hó 14-én d. u. 3 órakor felhasználva az alkalmat, midőn dr. Fornét Gyula, — Fornét Jenő kir. törvényszéki elnök fia, — az elhunyt benső barátja, — a beteg szobájából egy pereze kiment, — revolverét halantekára tette, — s nyugodtan végezte ki magát.

A lövésre besiető dr. Fornét Gyula feledhetetlen barátját már a földön elterülve találta. Lángeszénet zakatolása, nemes szívének dobogása örökre megszűnt.

Halála napján folytonosan írt. — Öt levelet hagyott hátra, — „Kedves öcsémnek” felirattal, — testvére Jádý Ferencz részére. Szentiványi Miklós nagybirtokosnak, kinél Sajó-Gömörön mint gazdasági intéző volt alkalmazva, — továbbá Radvánszky Károlynak, — dr. Fornét Gyula és Zihonyi János sajó-gömöri jegyzőnek, — a kikkel az elhunyt jó baráti viszonyban élt.

Temetése folyó hó 16-án d. u. 5 órakor ment végbe Feleden. A gyászszertartást a gömörmegei ref. lelkész kar egyik legjelsebb szónoka Ruskay Gyula jánosí-

lelkész végezte. — A temetésen nagy számban volt jelen a vidék intelligentiája. Ott láttuk a Fornét, a Sándor, gróf Almássy, Kubinyi, Czibur, és mások családait, Feled közönségét, — a vasuti és közigazgatási hatóságok tisztviselőit.

A feledi sírkertben pihení örök álmait a fiatal tudós. Azon a helyen melyet életében magának kijelölt. Sokat küzdött, — sokat szenvedett az életben, joga van az örök nyugalomhoz. — Es a mit nem volt képes az életben megtalálni, felfogja őt keresni előismerésével a közvélemény halála után. S találmányában évszázadok után is élni fog, — s büszke lesz rá a nemzet, — hogy őt magunkénak valhatjuk.

* * *

Jádý Károly született Székes-Fehérvárott 1860-ik évben, — atyja állatorvos volt, — de korán elhunyt; anyja ki maig is él, gyermekeit gondos nevelésben részesítette. Károly gymnasiumi tanulmányait Székes-Fehérvárott végezte el. — S hajlamainál fogva a gazdasági pályára képezte ki magát, a magyarvári gazdasági akadémiának egyik legjelesebb hallgatója volt. S az oklevél megszerzése után a hazai nagybirtokosok versenyeké ért. Sporzon akadémiái tanár ajánlatára már 1881. évben a gróf Erdődy uradalomban Gálgóczon nyert alkalmazást. 1883. évben pedig Sajó-Gömörre Szentiványi Miklós birtokára hivatott megintéző tisztnek, melz állást 1886. évben betegsége miatt el kellett hagyni.

Sajó-Gömörön találta fel, — a Jádý-féle szabadalmazott ön magát szabályzó baromfiköltő gépet, — melyet a hazai gazdasági lapok oly melegen karoltak fel, s oly tökéletesnek találtatott, — hogy az országos gazdasági egyesület állandó kiállításába felvétellett. Legutóbb e kitűnő, — s e nemben páratlan gép a pécsi és nagykőrösi országos gazdasági kiállításban is látható volt; a hol ugy intézte a gép működését, — hogy a tojások ép a kiállítás két napi tartalma alatt keljenek ki. Es kikelt 92%-a a belehelyezett tojásoknak.

Tudományával a fiatal tudós nem csak a gazdasági egyesület, — de Ordódy és Baross miniszter figyelmét is felkeltette, a kik mindent elkövettek, e magyar találmány értékesítése végett.

Ma már e gép Budapest legjobb iparosá Vilfing Nándor által (köztelek) gyári uton állítatik elő, s a külföld államai versenyeznek a szabadalom megvételeért. Jádý baromfiköltő gépében utánozta, sőt felülmulta a természetet, — mert a gép állandóan, — az év minden szakában, — termelőképes és semmi gondot nem kell kezelésére fordítani, a gép szabályozza magamagát. — A gép szabályozásánál a fiatal tudós felhasználta a természetben azt a legegyszerűbb és legrégibb tételét, mely szerint a meleg a testeket kitágítja, és a hideg összehúzza, ezt a hőfokkülönbséget okozta térfogatváltozását a víznek, használta fel a gép szabályozására.

Legutóbb egy fagyjelentő készülék előállításán dolgozott, mely a fagyást $\frac{1}{4}$ órával előre jegyezte volna, — különösen a világvárosok palotái körül, diszkterekben megbeszélhetetlen lett volna e találmány. Továbbá a gőzgépeket nemcsak vasut, — de az országutakon is, használhatóvá akarta tenni, — de ezen művek megalkotásában, örökre meggátolta a fiatal tudóst a halál.

Legyen könnyű néki a föld!

Sajó-Gömör, 1888. december 18-án.

Záhonyi János.

Hírek és vegyesek.

Czékus István ág. ev. püspök 70-ik születése napjára a tiszai ág. ev. egyházkerület fényes ünnepélyt rendezett Rozsnyón. December 20-án d. e. 10 órakor a ker. küldöttsége rövid ülést tartott, melyen Szentiványi Árpád elnök indítványára egy több tagu bizottság kiküldése határozottat el, mely a főpásztort a főgymn. nagy termében való megjelenésre kérte föl. Czékus a küldöttség meghívása folytán megjelent az ünnepély színhelyén, hol Farbaký egyh. ker. főjegyző rövid imáji után megkezdődtek az üdvözlések. Szentiványi Árpád a ker. nevében ezüst koszorúval lepte meg a főpapot, ékes szavakkal vázolván Czékus hervadhatatlan érdemeit. Az ünnepelt megható hangon mondott köszönete után az egy. gyámintézet elnöke Zeleaka Pál miskolczi lelkész üdvözölte a püspököt, majd a gömöri ev. ref. egyház nevében Szentpéteri Sámuel tolmácsolta a testvérfelkezet üdvözlőit. A gömöri evang. esperesség szónoka Teray Gyula egy bársonyba kötött aranszegélyű bibliát, a gömörpanyiti egyház pedig Szentiványi Géza gondnok által a községből vett fényképeket (Czékus szülőháza, az utca, melyben szülőháza van, az iskola, templom) nyújtották át. — Markó Sándor kir. közjegyző a rozsnói ág. ev. egyház, Batta György a rozsnói ref. leányegyház, Hujesi S. a rozsnói ág. főgymn. nevében lelkes szavakban kívántak áldást a főpap életére. Majd a kerületi leányiskola részéről egy leányösvendék az árvaház részéről Just János árvaházi felügyelő s egy árva növendék fejezték ki hálá érzelmeiket. — A számos üdvözlő iratok közül felemlítjük a brassómegei csángó esperesség üdvözlését egy album kíséretében, mely tizenkét egyház templomának és egyh. épületeinek alaprajzát foglalja magában, üdvözléseket küldöttek még: Prónay Dezső báró, Péchy Tamás, Karsay, Geduly püspökök stb. A lélekemelő ünnepélyt 200 teritékű lakoma fejezte be, melyen számos felköszöntőt mondtak. Este a küldöttség tagjait az ünnepelt püspök vendégelte meg, melynek folyama alatt az ev. főgymn. növendékei fáklyászenével tisztelegtek.

Halálozás. Folyó hó 18-án hunyt el id. Lovasi Szakall Antal a rimaszécsi járásnak négy ízben volt orsz. képviselője 71 éves korában. Mint képviselő először a korm. párt padsoraiban foglalt helyet, később a mérs. ellenzék híve volt. Gömörmegeinek egyik legtekintélyesebb férfija lévén, itthon is nagy tevékenységet fejtett ki addig, míg egészsége engedte. Hires gazda volt, s zabzói pusztáját mintaszerűen rendezte be. Mint a gortvakisfaludi ref. egyház kurátora egyháza érdekében sokat fáradozott s anyagi áldozatokat is hozott. Fellesége halála után — ezelőtt 9 évvel — szélhűtés érte s azóta a közügyektől visszavonultan élt. Temetése 19-én volt Losonezon, honnan Záhóra szállították, hol Terhes Pál rimaszombati és Bartók János gortva kislaludi lelkészek beszédét után a rimaszombati ref. egyh. énekkar gyászdalai mellett intelligens közönség kíséretében, örök-

nyugalomra helyezték a régi gárda egyik érdemekben gazdag alakját.

Felhívás. A „Gömörmegei ált. tanító-egyesület” „Eötvös-alap”-jának rendes tagjai felhivatnak, hogy az „Eötvös-alap”-ra szóló folyó évi tagdíjakat, illetve hátralékaikat ez év végéig nálam lefizetni kegyeskedjenek. A hátralék iránt minden egyes tag, a múlt évi tanító-egyesületi évkönyvben közölt kimutatásból meggyőződést szerezhet. — Jolsván, 1888. decz. 18. Jurin Samu, „Eötvös-alap” bizottság elnöke.

C. igének a Bokody társulat népszimű énekesének jutalomjátéka 27-én csütörtökön lesz. Egy régi jó népsziművet elevenítenek föl: a „A sárga esikő”-t melyben a széphangu énekesnek kiváló szerepe van. Ajánljuk közönségünk figyelmébe.

Thurán Anna, Bartók Lajos remek sziműve, mely a tudományos akadémián részéről 200 darab arany pályadíjjal lett kitüntetve, ünnepi előadásul karácsony első napján kerül nálunk színe fényes kiállításul, bérletfolyamban, felémelt helyárrakkal. Valóban dicséret és elismerés illeti Bokodyék eljárását, hogy a legkitűnőbb új darabok bérletfolyamban való előadásával igyekeznek a színházba édesgetni közönségünket, mely a Bogyó visszaválása által teljesen kedvtől vesztette. Ünnep második napján Gerő Károly kedves népsziműve „Az uszai gyöngy” adatik, szintén bérletfolyamban. Kedvesebb szórakozást nem ajánlhatunk közönségünknek, mint a két pompás ujdonság megnézését. Mindkét előadásra — mint halljuk — vidékről tömeges előjegyzések tételtek.

A nőegyesületnek január 20-ra tervezett hangversenye, mely előképek bemutatásával lesz egybekötve, nem csak fényesnek, hanem érdekesnek is ígérkezik. Az estély műsorát a rendező bizottság következőleg állította össze: 1. Zongora-játék cigány kísérettel, előadja gr. Almássy Arthur. — 2. „Az éj királynője”, előkép. Személyek: Mariassy Lászlóné, Kubinyi Andorné, Sárkány Imréné hölgyek: Bornemisza Anna, Bankovics Vilma, Fábry Iduna, Madarassy Vilma, Madarász Margit, Sütő Ilona, Szabó Aranka k.-a. — 3. Magándal, előadja Dobozy Radványi Alice urhölgy. — 4. Főolvasás dr. Veres Samu által. — 5. Magándal, előadja Percz Samu. — 6. Kettős dal, előadják Dobozy Radványi Alice urhölgy és Percz Samu. — 7. Férfi négyes (Soló quartett) Huszt Lajos, Bodor Armin, Percz Samu és dr. Veres Samu. — 8. „Amor ébredése”, előkép. Személyek: Máriaassy Lászlóné, Sztaniszlawszky Adolfiné urhölgyek, Adorján Roza, Bornemisza Anna, Csider Gizella, Dances Erzsike, Glósz Margit, Farkas Matild, Madarassy Vilma, és Ilona, Madarász Margit kisasszonyok és Groó Béla. A meghívók a legközelebbi napokban fognak szétküldetni.

Az árvák részére felállítandó karácsonyfára következő adományok folytak be: Bornemisza Lászlóné dió, kalács és 3 frt, Farkas Ábrahámné ruhanemű és 2 frt, Samarjai Jánosné karácsonyfa, gyümölcs és 2 frt, Tibély Zsigmondné ruhanemű, Vozáry Gyuláné ruhanemű, kalács, Terhes Pálné 1 frt, Benkovics Pálné 50 kr, Madarassy Dezsóné 2 frt, Raisz Miksáné lábbeli, ruhanemű, Paczek Mórné 1 frt, Miskolczy Istvánné sütemény, Medveczky Sándorné 1 frt, Lichtschein Adolfiné 1 frt, Institorisz Endréné 1 frt, Folyami Kálmáné 50 kr, Pongrácz Pálné 1 frt, Abonyi Jánosné frt, Molnár Lajosné 2 frt, Kiszely Malvin 50 kr, Molnár Józsefné 2 frt, Fülöp Bérné 50 kr, Sárkány Imréné 1 frt, Madarász Pálné 50 kr, Tornósy Györgyné 1 frt, Madarassy Lászlóné 1 frt, Sztaniszlawszky Adolfiné 1 frt, Gellmann Sámuelné 1 frt, Szontagh Károlyné 1 frt, Baksay Józsefné 1 frt, Dr. Veres Samuné 1 frt, Dr. Szabó Samuné 1 frt, Özv. Rásky Bertalané 50 kr, Ecesghy Ferenczné 1 frt, Marton Rudolfné 1 frt, Törköly Józsefné 50 kr, Ladányi Józsefné 1 frt, Hennyey Kálmáné ruhanemű, Vozáry Györgyné 50 kr, Seredinszky Sándorné 1 frt, Fejes Istvánné 1 kosár alma, Mészáros Kálmáné 50 kr, Nagy Ferencné 1 frt, Groó Vilmosné 1 frt, Csider Károly 1 frt, Kovács Rubini Antonia 1 frt, Özv. Nagy Karolyné 1 frt, Steh Kálmáné 1 frt, Sütő Istvánné 1 kosár alma és 1 frt, Richter Danielné 1 frt, Dapsy Józsefné 1 frt, Piskalszky Endréné 50 kr, Glauf Pálné ruhanemű, Lányi Bertalané 1 frt, Kubinyi Aladárné 1 frt, Özv. Széplaky Lajosné 1 frt, Liszka Józsefné ruhanemű, Nyerges Zsuzsanna 50 kr, Ligeti Etelka 1 frt, Lukács Gézané 1 frt, Hudoba Samuné 1 frt, Káposztás Józsefné 50 kr, Török Bilitné 5 frt, Baksay Istvánné 1 frt, Baliczky Viktorné ruhanemű 1 frt, Mészáros Bilit 1 frt, Rakotytay Danóné sütemény, összesen 62 frt. — Fogadják a nemesszívű adakozók árváink nevében legmelegebb köszönetünket, Beliczky Viktorné n. e. igazgató.

Szineszet. Bokodyék társulata már másfél hét óta erkölcsi sikerrel játszik városunkban. A társulat ugy a drámai, mint a vígjátéki szerepekre jó erővel rendelkezik s mindazok, kik az előadásokon jelen voltak, az eddig előadott darabokról elismerőleg nyilatkoznak. De mit ér az elismerés a mai realis világban, ha azt anyagi haszon nem kíséri? Oly kevesen járnak színházba, hogy leggyakrabban az újainkon megszámálhatjuk a „lelkes közönséget.” Pedig a „Francillon”, „Egér.” e világhírűdarabok előadása igényeinket kielégíthették. Bokodyék (Francillon), Krasznaynó (Egér) nem csak jól, hanem gyönyörűen játsztak, Acs Irma. Kőrösiné rutinírt szinesznők s az énekes szerepekben Erdei Berta a vidék legjobb erői közé tartozik. A férfiak közül Bokody gazdag humorral, Krasznay, Bessenyei, Bagó, Csige, Csáby, Aranyossy kiváló alakító képességgel bírnak, s így elegendő kezességet nyújtanak arra, hogy az esték élvezetesen fognak eltelni. Színe kerültek eddig: Francillon, Bolondok grófja, Az egér, Kisvárosi hírességek-Aranyhalak, Ármány és szerelem. Közönség általában kevés, — a kalyhákat befűteni lehetetlen. Pedig ha az előadásokat látogatnák annyira, a mennyire kellene, a termet is melegebbre lehetne fűteni.

Színházi műsor. Vasárnap, decz. 23-án bérlet 7. sz. először: „A rezervisták.” Rendkívül mulattató ludapesti életkép dalok és kupaékkal. — Hétfőn szünet. — Kedden, fényes kiállításul, mérsékelt emelt helyárrakkal, bérlet 8. sz. először: „Thurán Anna”, Bartók Lajos remekműve. — Szerdán, bérlet 9. ik szám először: „Az uszai gyöngy.” Gerő Károly új népsziműve. — Csütörtökön Csige Lajos jutalomjátéka. — Pénteken nem lesz előadás. — Szombaton Erdei Berta jutalomjátéka: „Lili”, francia vaudeville ének és kupaékkal. — Vasárnap decz. 30-án bérlet 10. ik szám, ez évben utolsó előadás: „Lumpaciuz vagabundusz” bohózat.

Az utolsó garas.

Az 1879-iki pogány telet még most is selyli a két fülém, meg a lábam tíz ujja. A kezemnek, annak nem történt semmi baja, megvédelmezte a dupla keztyű és a nagy bunda 80 forintra tartotta árulója, de végre is. — mint első kundschafjának — ide adta 25 mond huszonöt forintért.

November hozta meg a nagy hideget, és csak a márczius törte meg egy kicsit. A szegény ember a fűtésre költötte el minden pénzét, de még úgy is fázott.

Hő nem volt az ország nagy részében, az égből tozaton nem mutatkoztak felhők, ragyogó derült volt mindennap, úgy, hogy szinte megkívánta az ember azt a téli ködös napokat. Imádkoztunk egy kis hóért.

Hő nem esett. A Sajó, a Hernád, a Rima mind fenéig befagyott. A napos ablakokon 15 perc alatt egész őserdő képződött, a levegő esillogott, ragyogott az angyalok gyémánt-pehelylyé fagyott könyeitől.

Cserber Mihály fia — Gyula, oly magas fokra emelkedett fel, hogy még a rokonok is megkegyelmes urmozták. Rengeteg fizetése volt, innen is, onnan is vastag eseppekben esurgott, hanem azért senkinek sem küldött volna rokonai közül 5 frtot.

Egyszer azonban a fényes név elkezdett homályosodni a kegyelmes ur körül elkezdtek sugni-bugni. A hivatalból ki is szivárgott valami az utczára. Ott szájról-szájra adták, úgy, hogy mindentűt tapadt hozzá valami utoljára mikorra a hír a város végére ért, akkor már Cserberen nem volt semmi becsület, semmi tisztá ruha.

Lehetetlennek tartotta mindenki, hogy egy olyan magasán álló Jupiter, a ki feleségével egy félmillió frtot kapott, hogy az rövid pár esztendő alatt elverje azt a tömérdek pénzt, és ráadásul még százezer frtot sikasszon.

A Cserber palata elkezdett mint a földindulás alatt a föld, hajlongani, inogni. Hiába támogatták hátukkal a kegyelmes pajtások, reseggett-ropogott az egész ház. A kegyelmes ur sem vette tréfára a dolgot, megtette idejekorán a számadást — főbe lötte magát. Ott a vére, osztozkodjanak meg rajta.

A kegyelmes asszony szorgalmasan kereste hozományát, de nem talált mást, csak százezer forint sikasztást. Ez a pusztá valóság őt is a más világra kergette, fiatal, szőke, göndörfürtű feje felett összeesapott a dunai hullám.

A nagyéni járt a legroszabbul ott a nagy hegyek alatt, mert kapott örökségbe két gonosz, ropantul elkényeztetett gyermeket. A kenyérre rá sem néztek, nekik vajás kifli kell, mondák, a paszulyra, a borsóra meg a kolompérra azt mondták, hogy ők olyant soha sem ettek — Budán, náluk még a Duna kutya is mandulás kalacséval élt, az asztal pecsenye hulladékából egy egész esapat jóllakott. Tartson a néni nekünk szakácsot, van pénz elég, nekünk hagyta a papa a nagy palotát, a Wertheim kasszát — és azt a tömérdek papirozt, a melyeket drágán el lehet adni. Nekünk néni pénz kell, sok pénz kell, olyan karásyofát akarunk, minőt még itt nem láttak sem az öregek, sem a fiatalok. Megakarjuk e rongy népség gyermekeit vendégléni. Irénke a lányokat, én a fiukat, megmutatjuk hogyan mulattunk mi Budán, mit hozott nekik a Jézus.

Ti árvak vagytok édeseim, én meg koldus, nincs semmink, magamtól vonom meg a kenyeret — csak hogy ti ne éhezettek — mert szeretlek, ott is sírok miattatok, a hol csak az isten látja.

Ah! a régi nóta, néni nem is tud mást, nyögött tegnap is, nyög ma is, pedig jól tudom, hogy csak madár-tej hiányzik kamrájából, de tőlünk szerencsétlen árváktól megvonja még a vajás kenyeret is.

Zoltán . . . Zoltán . . . ugyan ki tanított ily háládatlanul zuzolódni? A makaes fia mellére ütött és a szívére mutatott nagy kevélyen, „Ó! — mondá. Rosz szív, az apja fia, az is olyan dölyfös volt — míg élt. — Az apámnak békét hagyjon néni, én nem is tudom felfogni, hogyan küldhettek bennünket ide a világ végére, ebbe a füstös kolibába, ehez a fősvény nénihez, mikor nekünk olyan fenyés palotánk volt Budán. — Hát mit fog hozni a Jézuska, mi? Türelem aranyos gyermekem . . . türelem . . . szegény vagyok . . . szegény . . . semmit. — Irén testvéremnek sem fog hozni semmit? Nincs miből aranyos fiam. Na jól van néni, azért én meg fogom mutatni magának, hogy a Jézuska ebbe a szurkos szobába is eljön és fog hozni az én testvéremnek egy herezegnői ruhát.

A makaes gyermek ezen naptól fogva még a kenyerét sem ette meg, rakásra gyűjtötte, így adta el a piaci kofának hol egy, hol két krajczárért.

A krajczárok azonban nehezen gyűltek, ez boszantotta a nagy uri gyermekeit, és azzal segített a dolgozni, hogy egyenként adogatta el nagynénjének selyem kendőjét, főkötőjét, lenfonalát. Így is lassan gyűlt a töke. Mást gondolt az akasztófa virága, itt husz, ott ötven krajczárt kölcsönöztetett magának a néni számlájára.

Az Irénnek választott ajándék 6 forint, neki pedig csak 5 frt 40 krajczárja volt. Honnan szerezze még a 60 krajczárt. Az is meg van, befogja énekelni karácsony estőjén az egész várost.

„Boldog öröm s nap derült ránk.“ Megszóll az atlak, a mi azt mondja, eregy fiam tovább. A nagy uri fia megy a második ablak alá, el is énekl az egész éneket, de nem kap sem pénzt se biztatást. Tíz óráig jár ablak alól ablak alá, majd megvette az Isten hidege, és nem tudott többet összehozni 30 krajczárúal. Még hiányzik 30 krajczár. Alig áll a lábán — a fogai vaczognak, mint egy félig megfagyottan tért be a koresmába. Mulattak ott is, énekeltek. Boldog öröm nap derült ránk. A dözsölő kompánia kinevette az éneklő fiut, hanem azért megújrázták, tetszett nekik a fogvaczogás — megtört haldokló hang. Itt kapott 28 krajczárt, hiányzott még egy garasa. Azt majd megkeresi reggel. Haza ment, utközben megtámadta a láz, otthon alig hitte, hogy feleghessen. Nem aludt el, a láz, a hiányzó garas, nem engedték az édes álmot szemeihez közeledni. Aludj fiam, aludj, messze van még a reggel. „Krisztus urunknak áldott születésén.“

Öt órákor már talpon volt, összerogyott vagy háromszor — hanem azért a garasért nem szabad betegnek lenni. Beénekelte a félévost — de a garas még hiányzott. A koresmában még akkor is gyertyavilág

volt. A kapu alá húzódott — de ott összerogyott, hangot nem adott többé, csak fájdalmasan nyöszörgött. Reggel ott találták halva, egy papírszeletet szorított a markába melyen ez volt reszkedő kezekkel írva: csak egy garast adjatok!

A égben kapott többet. Vidonyi József.

Szerkesztői üzenetek.

Többeknek, kik ké iratokat küldöttek a karácsonyi ünnepek alkalmára, kívánságaiknak térszúke miatt nem tehetünk eleget, miert kegyes elnézésüket kérjük.

Felölös szerkesztő: **Dr. VERES SAMU.**

Magán-hirdetések.

Hirdetmény.

7279. sz. — A rimaszombati kir. törvényszék mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy **Demjén István** végrehajtónak **Bódi János** végrehajtást szenvedő elleni 51 frt tőkekövetelés és járuléki iránti végrehajtási ügyében a rimaszombati kir. törvényszék területén lévő **Bellény község** határában fekvő a bellényi 32. szíjkyben A 1—12 sor sz. a. foglalt külsőségből **Bódi Jánost** illető egyharmadrésze az árverést 931 frtban ezennel megállapított kikiáltási árban elrendelte, és hogy a tennebb megjelölt ingatlanok az 1889. évi február hó 5-ik napján d. e. 10 órákor **Bellény községben** a községi bíró házánál megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áron alól is eladatni fognak.

Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlanok becsárának 10% át vagyis 98 frt 10 krt készpénzben, vagy az 1881. LX. t. cz. 42 § ában jelzett, árfolyammal számított és az 1881. évi november hó 1-én 3333. sz. a. kelt igazságügyministeri rendelet 8. § ában kijelölt óvadékképes értékpapírban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. LX. t. cz. 170. § a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

Kelt Rimaszombatban, 1888. évi okt. hó 28. napján. A rimaszombati kir. tszék mint telekkönyvi hatóság.

Hänrich, kir. tszéki bíró.

Hirdetmény.

6661. sz. — A rimaszombati kir. törvényszék mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy **m. kir. kincstár** végrehajtónak **Csák Eszter Ladányi Jánosra** hagyatéka végrehajtást szenvedő elleni 152 frt 74 kr. adókövetelés és járuléki iránti végrehajtási ügyében a rimaszombati kir. törvényszék területén lévő **Uraj község** határában fekvő az uraji 29. szíjkyben A. 1—9. sor sz. a. foglalt ingóságokból **Csák Eszter** férj. **Ladányi Jánosné** illető fele részére az árverést 1359 frtban ezennel megállapított kikiáltási árban elrendelte, és hogy a fennebb megjelölt ingatlanok az 1889. évi január hó 30-ik napján d. e. 10 órákor **Uraj községben** a községi bíró házánál megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áron alól is eladatni fognak.

Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlanok becsárának 10% át készpénzben, vagyis 135 frt 90 krt készpénzben az 1881. évi LX. t. cz. 42-ik §-ában jelzett árfolyammal számított és az 1881-ik évi november hó 1-én 3333. szám alatt kelt igazságügyministeri rendelet 8. § ában kijelölt óvadékképes értékpapírban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. LX. t. cz. 170 § a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

Kelt Rimaszombat, 1888. évi okt. hó 2-ik napján. A rimaszombati kir. trvszék mint telekkönyvi hatóság.

Hänrich, kir. tszéki bíró.

Hirdetmény.

7895. sz. — A rimaszombati kir. törvényszék mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy **Pataky János** végrehajtónak **Soltész László, Julianna Mária és István** végrehajtást szenvedő elleni 193 frt tőkekövetelés és jár. iránti végrehajtási ügyében a rimaszombati kir. törvényszék területén lévő **Melléte község** határában fekvő a mellétei 78. szíjkyben A. 1—19. sor sz. a. foglalt urbéri telekből, 52. számú házból és erdő s leelőli illetményből **Soltész László, Julianna, Mária és István** nevéen álló felerészére az árverést 887 frtban ezennel megállapított kikiáltási árban elrendelte, és hogy a fennebb megjelölt ingatlanok az 1889. évi január hó 18-ik napján d. e. 10 órákor **Melléte községben** a községi bíró házánál megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áron alól is, azonban a 700 frt nagyobb, ígéreten alól eladatni nem fognak.

Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlanok becsárának 10% át vagyis 88 frt 70 krt készpénzben, vagy az 1881. LX. t. cz. 42 § ában jelzett árfolyammal számított és az 1881. évi november 1-én 3333. sz. a. kelt igazságügyministeri rendelet 8. § ában kijelölt óvadékképes értékpapírban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. LX. t. cz. 170. § a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

Kelt Rimaszombat, 1888. évi nov. hó 23. napján. A rimaszombati kir. tszék mint telekkönyvi hatóság.

Hänrich, kir. tszéki bíró.

A véghlesi

15-*

„Vera-forrás savanyuvize.“

Felsőmagyarországnak legkitünőbb és legtisztább szénsavdus savanyuvize

ugy mint a **Gieshübl**

a bort nem festi.

Kapható bizottmányi raktárunkban:

KERN ADOLF urnál **Rimaszombatban,**

valamint:

a **„Vera-forrás“** kezelőségnél

Véghelesen. (Zólyommegye.)

A véghlesi **„Vera-forrás“** kezelősége.

Hirdetmény.

282. sz. — Alulírott kiküldött végrehajtó az 1881. LX. t. cz. 102. § a értelmében közhírré teszi, hogy a rimaszombati kir. járásbírósg. 2579. sz. végzése által a **rimaszombati tanárképzőtár** javára **Bidron Jánosné és társai** ellen 630 frt tőke és jár. erejéig elrendelt kielégítési végrehajtás alkalmával lefoglalt és 840 frtra becsült ökrök és tehenekből álló ingóságok nyilvános árverés útján eladatnak.

Mely árverésnek a 2579. sz. kiküldést rendelő végzés folytán a a helyszínen vagyis **Forgácsfala község** házánál leendő eszközésére 1889. évi január hó 3-ik napjának délelőtti 9 órája határidőül kitzetetik és ahoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok ezen árverésen az 1881. LX. t. cz. 170. § a értelmében a legtöbbet ígérőnek becsáron alul is eladatni fognak.

Az elárverezendő ingóságok vételára az 1881. LX. t. cz. 108. § ában megállapított feltételek szerint lesz kifizetendő.

Rimaszombatban, 1888. évi december hó 8-án.

Draskovits, kir. bírósági végrehajtó.

Legujabb rendszerü
CLAYTON & SHUTTLEWORTH-féle
takarmánykészítő-gépek
nevezetesen mindenféle takarmány-füllesztők.
szecska- és répavágógépek
morzsolók,
csutkás darálók, hengeres darálók,

örlők és malmok, olajprések, járgányok.

Teljes füllesztő-kamarák
berendezése elismert legjobb szerkezetekben.

Használt, kijavított
LOCOMOBILOK,
cséplőgépek,
stabilgépek és
kazánok

jutányos árban, jótállás mellett kaphatók:
HERCZ ZSIGMOND gazd. gépgyárában
CLAYTON & SHUTTLEWORTH képviselőjénél

5-6

M I S K O L C Z O N.